

**ISLAMSKA ZAJEDNICA
U BOSNI I HERCEGOVINI**

PROGRAM RADA (2026-2033.)

Kandidat za reisul-ulemu
prof. dr. hfz. Mensur-ef. Malkić

Bismillāhir-rahmānir-rahīm.

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova. Neka su salavat i selam na posljednjeg vjerovjesnika Muhammeda, a.s., na njegovu časnu porodicu i plemenite ashabe.

„A Allaha se boje od robova Njegovih – učenici. Allah je, doista, silan i On prašta.“ (Fatir, 28)

„Ova vaša zajednica – jedna je zajednica, a Ja sam – vaš Gospodar; zato se samo Meni klanjajte.“ (El-Enbija, 92)

„I neka među vama bude onih koji će na dobro pozivati i tražiti da se čini dobro, a od zla odvrćati – oni će šta žele postići.“ (Alu Imran, 104)

„O vjernici, budite strpljivi i izdržljivi, na granicama bdijte i Allaha se bojte, da biste postigli ono što želite!“ (Alu Imran, 200)

„Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima na najljepši način raspravljaj! Gospodar tvoj zna one koji su zalutali s puta Njegova, i On zna one koji su na Pravome putu.“ (En-Nahl, 125)

„Samo Allahovom milošću ti si blag prema njima; a da si osoran i grub, razbježali bi se iz tvoje blizine. Zato im praštaj i moli da im bude oprošteno i dogovaraj se s njima. A kada se odlučiš, onda se pouzdaj u Allaha, jer Allah zaista voli one koji se uzdaju u Njega.“ (Alu Imran, 159)

„Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima našim bude imalo zlobe prema vjernicima; Gospodaru naš, Ti si, zaista, dobar i milostiv!“ (El-Hašr, 10)

„O Stvoritelju nebesa i Zemlje, Ti si Zaštitnik moj i na ovome i na onome svijetu; daj da umrem kao musliman i pridruži me onima koji su dobri!“ (Jusuf, 101)

„A ja Allahu prepuštam svoj slučaj; Allah, uistinu, robove Svoje vidi.“ (Gafir, 44)

Imajući u vidu odredbe Ustava Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, kojima su utvrđeni njeni karakter, uloga i temeljna načela rada, a posebno odredbu kojom se ona definira kao jedna i jedinstvena zajednica muslimana u Bosni i Hercegovini, Srbiji, Sandžaku, Hrvatskoj i Sloveniji, muslimana Bošnjaka u dijaspori, kao i drugih muslimana koji je prihvataju kao svoju, te svjestan da je ona neodvojivi dio Ummeta i veličine emaneta reisul-uleme, ovom procesu pristupam s dubokim osjećajem odgovornosti.

Uvažene reisul-uleme dr. Mustafa-ef. Cerić (u mandatu tokom i nakon Agresije) i dr. Husein-ef. Kavazović (u mandatu prethodnih 14 godina) autoritetom, znanjem, mudrošću i ustrajnim radom, uspješno su vodili Islamsku zajednicu, čuvali njeno jedinstvo i dostojanstvo vjernika, te dali snažan doprinos njenom organizacionom razvoju, institucionalnoj stabilnosti i afirmaciji. Rezultati ostvareni u tom periodu predstavljaju dobru osnovu za stabilan rad budućnosti.

U tom smislu, dokument koji predstavljam je program kontinuiteta, unapređenja i noviteta: kontinuiteta u onome što se potvrdilo kao dobro i uspješno, unapređenja u oblastima u kojima se ona mogu ostvariti, te noviteta koji će Islamskoj zajednici omogućiti da odgovori na izazove i potrebe vremena koje dolazi.

Islamska zajednica je izgradila ugled institucije kojoj se vjeruje, kako među našim narodom u domovini i dijaspori, tako i u međunarodnim krugovima. Taj ugled i povjerenje veliko su dobro, ali i emanet koji

nas obavezuje da ih sačuvamo, učvrstimo i dodatno unaprijedimo, ako Bog da!

Zato je potrebno osigurati pretpostavke za dalji razvoj i afirmaciju Islamske zajednice, uz čuvanje temeljnih vrijednosti islama, njenog institucionalnog identiteta, bosanskohercegovačke tradicije i lijepih običaja, te njegovanje i dalje razvijanje principa na kojima je izgrađena i na kojima funkcioniра.

U narednom periodu potrebno je razvijati otvorenu, inkluzivnu i komunikativnu Islamsku zajednicu, koja će biti prostor za slobodnu i odgovornu razmjenu mišljenja i ideja. Potrebno je više slušati ljude s terena: imame, glavne imame, predsjednike džematskih odbora, sabornike, džematlije profesore i druge službenike, te osigurati bolju prohodnost kvalitetnih ideja i inicijativa u strukturama Zajednice. Više konsultacija i uvažavanja potreba različitih sredina dodatno će učvrstiti njeno jedinstvo.

Posebnu pažnju treba posvetiti položaju i zaštiti imama, izgradnji sigurnijeg i poticajnijeg ambijenta za njihov rad, kao i stručnom i profesionalnom napredovanju. Potrebno je inicirati i kreirati ambijent u kojem će imati slobodu da odgovorno iznose svoja mišljenja, predlažu ideje i preuzmu odgovornost, znajući da se njihov trud i doprinos prepoznaju i cijene.

Istovremeno, moramo odgovorno sagledati razloge smanjenog zanimanja za imamski poziv. Islamska zajednica je ranije podizala obrazovne i stručne standarde za imamsku službu, dok se danas

suočavamo s nedostatkom kandidata za rad u toj službi. Naš odgovor na to pitanje ne treba biti snižavanje standarda, nego osiguranje boljih uslova, većih mogućnosti za razvoj i jasnije profesionalne perspektive. Materijalni status jeste važan, ali jednako je važno da ljudi u Zajednici osjećaju poštovanje drugih, sigurnost, slobodu i mogućnost napredovanja.

Svi bismo trebali uložiti dodatni trud kako bismo u našoj Zajednici snažnije razvijali osjećaj za druge i svijest o vremenu u kojem djelujemo. Naša Zajednica treba prepoznavati potrebe svojih članova, u njoj treba da se konsultira, poštuje i uključuje, te da svoje jedinstvo i autoritet gradi na povjerenju, odgovornosti i otvorenosti.

Period od 2026. do 2033. godine donijet će nove izazove, ali i prilike. Društvene promjene, ubrzana modernizacija, tehnološki razvoj, novi načini komunikacije, nove generacije muslimana i promijenjene okolnosti života u domovini, domovinskim zemljama i dijaspori zahtijevat će od odgovornih ljudi Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini promišljen, odgovoran i proaktivan pristup u djelovanju.

Program, koncipiran kao sinteza kontinuiteta i noviteta, sastoji se od nekoliko važnih i međusobno povezanih dijelova.

I.

SNAŽNE INSTITUCIJE U SLUŽBI ZAJEDNICE

I. INSTITUCIONALNI RAZVOJ, STRUČNOST I ODGOVORNOST

Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini svoju misiju ostvaruje u jasno uređenoj i funkcionalnoj institucionalnoj strukturi, u kojoj posebno mjesto imaju Rijaset i Vijeće muftija. Rad uprava Rijaseta karakteriziraju kontinuitet, odgovornost i funkcionalnost u vršenju poslova iz njihove nadležnosti.

U narednom periodu potrebno ih je dalje razvijati, prije svega unapređenjem koordinacije i digitalizacijom administrativnih procesa, boljim korištenjem raspoloživih stručnih potencijala i ciljanim angažiranjem stručnih saradnika u oblastima u kojima se prepozna potreba za dodatnim znanjem i specifičnim kompetencijama. Istovremeno, unaprijedit ćemo institucionalnu povezanost Rijaset, muftijstava i mešihata, kako bi se osigurao još bolji protok odluka prema srednjem nivou strukture Zajednice, a njihova provedba dosljedno i koordinirano ostvarivala u medžlisima i džematima.

Vijeće muftija, kao najviši organ Islamske zajednice nadležan za pitanja vjere i osiguranje valjanosti razumijevanja i prakticiranja islama, ima posebnu odgovornost spram savremenih vjerskih i društvenih pitanja. U dosadašnjem radu Vijeće je na takva pitanja nastojalo odgovarati odgovorno i utemeljeno, o čemu svjedoče donesene fetve, analize i platforme, kao i aktivnosti u oblasti reforme visokog obrazovanja Islamske zajednice.

U narednom periodu dodatno ćemo razvijati saradnju Vijeća muftija s našim visokoškolskim ustanovama, posebno uključivanjem šefova katedri i drugih relevantnih stručnjaka u rad komisija Vijeća. Tako ćemo snažiti povezivanje vjerskog autoriteta sa savremenim naučnim spoznajama i unaprijediti kvalitetu razmatranja pitanja koja pred Islamsku zajednicu postavljaju društvene, naučne i druge promjene.

Naše opredjeljenje je čuvati institucionalni kontinuitet i iskustvo, uz istovremeno unapređivanje stručnih i

organizacijskih kapaciteta. Stručne saradnike potrebno je angažirati ciljano i prema jasno utvrđenim kriterijima, kako bi njihova ekspertiza neposredno doprinosila kvalitetu rada i donošenju odluka. Posebnu pažnju posvetit ćemo tome da se odluke na svim nivoima provode koordinirano i dosljedno, a da se njihovi efekti ostvaruju u medžlisima i džematima, gdje se odvija najveći dio neposrednog rada sa članovima Zajednice.

Organizirat ćemo radne sastanke s glavnim imamima, posvećene vjerskim pitanjima i aktuelnim problemima i izazovima u radu Islamske zajednice. Također ćemo nastaviti s organiziranjem radnih sastanaka s predsjednicima izvršnih odbora medžlisa Islamske zajednice s područja Bosne i Hercegovine, s ciljem razmjene iskustava, sagledavanja stanja i unapređenja rada medžlisa.

Uspješnost rada organa, ustanova i institucija Islamske zajednice sagledavat ćemo na osnovu njihove umješnosti da odluke pretoče u konkretne rezultate, te da članovima Zajednice ponude kvalitetne vjerske sadržaje.

PRAVNO-ADMINISTRATIVNI POSLOVI

Ugovor s državom

Islamska zajednica treba intenzivirati svoje zahtjeve i iskoristiti sva raspoloživa sredstva da potpiše ugovor s državom Bosnom i Hercegovinom, kojim bi se dovela u isti pravni položaj kao i druge dvije vjerske zajednice. Također, potrebno je ustrajati u postavljanju temeljnih principa kojima se garantira i pravni

položaj Zajednice i temeljna vjerska prava njenih članova i pripadnika.

Pravilnik o službi

Radit ćemo na provođenju Pravilnika o službi i na popravljaju statusnog i materijalnog položaja svih službenika. Uspostavit ćemo institut arbitraže, radi rješavanja sporova prije nego što nastupe okolnosti koje mogu dovesti do disciplinskih i drugih postupaka.

Jedinstveni informacioni sistem Islamske zajednice (JISIZ)

Nastavit ćemo razvoj i unapređenje Jedinstvenog informacionog sistema Islamske zajednice (JISIZ) i procesa digitalizacije, uz primjenu najviših standarda sigurnosti i zaštite podataka, s ciljem uspostavljanja tačne, potpune i ažurne evidencije članstva. Uspostavljanjem elektronskog sistema izvještavanja i digitalnih baza podataka smanjit ćemo administrativno opterećenje službenika, unaprijediti dostupnost i razmjenu podataka te povećati efikasnost rada svih struktura Islamske zajednice. JISIZ će se razvijati kao jedinstvena infrastruktura Islamske zajednice, kojom će se omogućiti bolje povezivanje njenih organizacionih jedinica i kvalitetnije upravljanje podacima.

Arhiv

Posvetit ćemo se evidenciji arhivske građe koja nastaje u radu organa i ustanova i njenom čuvanju u skladu sa savremenim i strogo propisanim standardima.

II.

MISIJA, VJERSKI IDENTITET, DŽEMAT I IMAMSKO-MUALLIMSKI POZIV

MISIJA I EMANET - OČUVANJE VJERSKOG IDENTITETA

Islamska zajednica svoju misiju temelji na maturidijskom akaidskom učenju u okviru ehli-sunnetskog pravca i hanefijskom mezhebu u prakticiranju vjerskih propisa. Njena trajna obaveza jeste čuvanje i prenošenje emaneta vjere budućim generacijama, prvenstveno u snažnom i aktivnom džematu. U tom smislu potrebno je nastaviti praksu slanja vaiza u džemate i njihovom neposrednom riječju i djelovanjem dodatno snažiti misiju Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini.

Emanet koji nam je povjeren podrazumijeva duhovnost, duboku svijest o odgovornosti i spremnost na djelovanje u korist Zajednice i njenih članova. Kretanje, razvoj i inicijativnost moraju biti praćeni odgovornošću prema normama i pravilima koje smo ustanovili u tijelima Islamske zajednice. Sloboda djelovanja i odgovornost nisu suprotstavljene vrijednosti, nego dvije strane istog emaneta.

Zato ćemo uvijek insistirati da se svaki nosilac emaneta u Islamskoj zajednici odgovorno odnosi prema normama, odlukama i pravilima koje smo ustanovili. Autoritet i odgovornost ne mogu biti odvojeni, kao što ni povjerenje ne može postojati bez spremnosti da se preuzeti emanet izvršava savjesno i odgovorno. Istovremeno, u međusobnim odnosima želimo graditi Zajednicu u kojoj će vladati *insanijet* – pristupačnost, razumijevanje, poštovanje i spremnost da jedni drugima budemo podrška. Prva i osnovna nam je preokupacija da ispunimo povjereni emanet. Različitosti u mišljenju, pristupu i načinu djelovanja trebaju biti povod za bolju komunikaciju.

Naša misija zato podrazumijeva istovremeno čvrstinu u vjeri, odgovornost u službi, poštivanje ustanovljenih normi i ljudsku bliskost u odnosima. Želimo Islamsku zajednicu koja je otvorena prema svojim članovima i društvu, ali koja čuva svoje temelje, svoje norme i svijest o emanetu koji joj je povjeren.

Emanet vjere i službe ne pripada pojedincu, nego generacijama koje su nam ga povjerile i generacijama kojima smo ga dužni prenijeti. Zato je naša obaveza da ga čuvamo, unapređujemo i prenosimo dalje sa duhovnošću, znanjem i odgovornošću.

DŽEMAT

Razvoj džemata usmjerit ćemo na jačanje ukupnih resursa, prilagođavanje rada stvarnim potrebama različitih sredina, povezivanje njihova razvoja s obrazovanjem i pripremom kadrova, snažniju podršku imamima i džematskim odborima, te posebnu brigu o malim, povratničkim i drugim ugroženim džematima. Provest ćemo kategorizaciju džemata u skladu s Pravilnikom o kategorizaciji džemata i povezati je s reformom visokog obrazovanja i definiranim stručnim zvanjima budućih imama. Četiri kategorije džemata trebaju odgovarati različitim nivoima kompetencija, kako bi se obrazovanje i priprema kadrova uskladili sa stvarnim potrebama na terenu.

Izradit ćemo mapu razvoja džemata kojom će se utvrditi stanje, potrebe, demografski trendovi i razvojni potencijali svakog džemata. Na osnovu takve mape potrebno je planski usmjeravati projekte, finansijsku podršku i ljudske resurse.

Planski ćemo pripremati i raspoređivati kandidate za imamske, hatibske i muallimske poslove, a prema

kategorijama i potrebama džemata. Tako ćemo osigurati da svaki džemat ima službenika odgovarajućih kompetencija za svoje potrebe i mogućnosti.

Uspostavit ćemo različite modele podrške razvoju džemata, prilagođene potrebama velikih, malih, povratničkih i džemata u dijaspori.

Posebno ćemo podržati male i ugrožene džemate, naročito u sredinama pogođenim iseljavanjem i demografskim padom, kako bi se osigurao njihov opstanak i kontinuitet rada.

Unaprijedit ćemo rad s djecom, omladinom, ženskim dijelom džemata i porodicom osmišljavanjem različitih programa i sadržaja prilagođenih potrebama novih generacija, ako Bog da!

Jasnije ćemo definirati odgovornosti imama i džematskih odbora u upravljanju džematom, brizi o džamiji i vakufskoj imovini, te misiji Zajednice. Poseban akcenat stavit ćemo na standarde kvaliteta džemata, pružanje podrške imamima i džematskim odborima, afirmiranje razmjene dobrih praksi i praćenje potreba džemata.

POVRATNIČKI DŽEMATİ

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti medžlisima i džematima u sredinama povratka, posebno u entitetu RS, koji se zbog nepovoljne demografske i ekonomske situacije suočavaju sa sve većim finansijskim izazovima, što se neposredno reflektira i na materijalni položaj imama.

Snažnije ćemo i sistemski zagovarati podršku Vlade Federacije Bosne i Hercegovine radu medžlisa i imama u sredinama povratka. Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica već je sredstvima granta podržalo finansiranje doprinosa imama, ali je potrebno raditi na tome da ova sredstva budu veća, stabilnija i dugoročno predvidiva. Posebno treba naglasiti činjenicu da su imami i medžlisi u mnogim povratničkim sredinama često jedina dostupna institucija kojoj se povratnici mogu obratiti za različite potrebe.

Istovremeno, potrebno je jačati vlastite izvore finansiranja i dugoročnu funkcionalnost tih medžlisa. U tom smislu ćemo povećati sredstva Fonda za povratničke džemate, pružiti im i snažniju podršku u aktivnostima Ureda za društvenu brigu, osnivanjem vakufa medžlisa u većim gradovima čiji bi prihodi dugoročno podupirali rad tih medžlisa, snažniju promociju članstva muslimana iz dijaspore u

matičnim medžlisima, uspostavljanje sistema online plaćanja članarine, kako bi članovi mogli jednostavno izvršavati svoje obaveze prema matičnom džematu, bez obzira na mjesto u kojem trenutno žive.

Podrška povratničkim džematima nije samo pitanje povremene pomoći, nego sistemskog i dugoročnog osiguranja njihovog opstanka, rada i institucionalne održivosti.

Nastavit ćemo pružati podršku pripremi i realizaciji programskih sadržaja posvećenih obilježavanju godišnjica genocida nad Bošnjacima u Srebrenici i njenoj okolini (Bratunac, Zvornik, Vlasenica), najtežih zločina s elementima genocida počinjenih na području Prijedora i doline Sane, te stradanja Bošnjaka u Biljanima kod Ključa, Ahmićima, Stupnom Dolu i drugim mjestima. Na taj način ćemo nastaviti njegovati kulturu sjećanja, čuvati istinu o počinjenim zločinima i doprinositi čuvanju sjećanja na žrtve i svjedočanstva o stradanju našeg naroda.

STATUS IMAMA I MUALLIMA

Unapređenje statusa imama i muallima bit će jedan od prioriteta budućeg djelovanja Islamske zajednice. Manje zanimanje mladih za imamski i muallimski poziv pokazuje da ovo pitanje nije samo materijalne prirode.

Pored materijalnih primanja, potrebno je unaprijediti ambijent u kojem službenici djeluju, stepen njihovog uvažavanja, sigurnost u službi, mogućnosti profesionalnog razvoja i institucionalnu zaštitu. Trebamo osigurati da imam i muallim imaju dostojanstven status, jasna prava i odgovornosti, dobre uslove rada i perspektivu profesionalnog napredovanja.

Uložiti ćemo napore da postepeno unaprijedimo materijalni i radno-pravni status imama i muallima, posebno u manjim i finansijski slabijim sredinama, uz osiguravanje stabilnijih materijalnih primanja i pune socijalne zaštite. Jasnije ćemo urediti odnose između imama, muallima, džematskih odbora i medžlisa, definirati nadležnosti, prava i odgovornosti te osigurati dosljedno poštivanje autoriteta, dostojanstva i časti službenika. Posebnu pažnju posvetit ćemo socijalnoj sigurnosti njihovih porodica, uključujući sistemsku podršku u slučaju bolesti, invalidnosti ili smrti službenika, u saradnji s Udruženjem ilmije.

Imame i muallime potrebno je rasteretiti poslova koji nisu neposredno vezani za njihovu misiju. Dio administrativnih i organizacionih zadataka treba prenijeti na džematske odbore i stručne službe, uz jasnije definiranje njihovih zaduženja. U većim džematima potrebno je planirati angažman drugog imama, a u džematima s većim brojem polaznika mekteba omogućiti angažman pomoćnog muallima ili muallime i drugih saradnika. Time će se otvoriti više prostora za neposredan rad s djecom, omladinom, porodicama i džematlijama.

Posebno ćemo raditi na stručnom usavršavanju i

profesionalnom razvoju imama i muallima, mentorskim radom, edukacijama, specijalizacijama i definiranjem kriterija napredovanja i nagrađivanja za ostvarene rezultate i uspjehe. Mladim službenicima potrebno je pružiti snažniju podršku u prvim godinama rada, a programe stručnog usavršavanja usmjeriti i na komunikaciju, rad s mladima i porodicom, medijsku i digitalnu pismenost i druge potrebe savremenog džemata. Potrebno je uspostaviti i sistem redovnog nadzora statusa imama i muallima, kako bi se na osnovu stvarnih podataka pravovremeno donosile mjere za unapređenje njihovog položaja.

PROMOCIJA IMAMSKOG I MUALLIMSKOG POZIVA

Promociju imamskog i muallimskog poziva postaviti ćemo kao dugoročno strateško pitanje Islamske zajednice. Demografske promjene, smanjen interes mladih i sve složenije potrebe džemata zahtijevaju ozbiljno planiranje i pristup ovom pitanju i u Bosni i Hercegovini i u dijaspori.

Potrebno je aktivno afirmirati imamski i muallimski poziv među učenicima i studentima obrazovnih ustanova Islamske zajednice, predstavljati ga kao časnu, odgovornu i perspektivnu životnu misiju te povezati promociju poziva sa sistemom stipendiranja, mentorstva, stručnog usavršavanja i planskog zapošljavanja. Posebno treba razviti sistem stipendiranja budućih imama i muallima, s prioritetom na kandidatima koji se opredijele za rad u manjim, udaljenim, povratničkim i demografski ugroženim džematima. Tamo gdje je potrebno, stipendije mogu biti povezane s jasnom i unaprijed definiranom obavezom

rada u džematima kojima su ti službenici najpotrebniji. U saradnji s obrazovnim ustanovama Islamske zajednice potrebno je razvijati praktične programe pripreme za imamsku i muallimsku službu mentorskim radom i neposrednim iskustvom u džematu. Buduće imame i muallime treba već tokom obrazovanja osposobljavati za stvarne izazove službe: rad u mektebu, vođenje vjerskih obreda, hutbu, rad s djecom, omladinom i porodicama, komunikaciju, savjetovanje i organizaciju džematskih aktivnosti. Takvi programi trebaju biti povezani s visokim obrazovanjem i kontinuiranim profesionalnim razvojem. Posebnu pažnju posvetit ćemo uključivanju muallima i diplomantica islamskih fakulteta u mektepsku pouku, rad sa ženama, djecom i porodicama, te u programe Odjela za brak i porodicu. Naš cilj je izgraditi sistem u kojem će imamski i muallimski poziv biti vrednovan, društveno cijenjen i profesionalno perspektivan, a Islamska zajednica imati dovoljno stručnih, motiviranih i moralno snažnih službenika u svakom džematu.

III.

ODGOJ I OBRAZOVANJE

PREDŠKOLSKE USTANOVE

Briga o najmlađima i podrška porodici bit će jedan od važnih prioriteta Islamske zajednice. Radit ćemo na širenju mreže predškolskih ustanova Islamske zajednice u sredinama u kojima za njima postoji stvarna potreba, akcenat staviti na gradske sredine i osnivanje ustanova u njima, s ograncima u manjim sredinama, vodeći računa o dostupnosti kvalitetnog predškolskog odgoja i podršci roditelja. Istovremeno ćemo raditi na uspostavljanju jedinstvenog odgojno-obrazovnog programa koji će povezivati islamske vrijednosti i bosanskohercegovačku tradiciju sa savremenim pedagoškim standardima i potrebama razvoja djeteta. U programima je potrebno osigurati više sadržaja islamskog odgoja, prilagođenim uzrastu djece i njihovom načinu učenja. Vjera i islamske vrijednosti djeci trebaju biti približene igrom, pričama, kreativnim aktivnostima, pjesmom, druženjem i drugim, njima zanimljivim i razumljivim, sadržajima, kako bi prve spoznaje o vjeri povezivali s radošću, toplinom i pozitivnim iskustvom.

Posebnu pažnju posvetit ćemo kvalitetu rada i stručnom razvoju odgajatelja, njihovoj stalnoj edukaciji, razmjeni iskustava i dostupnosti savremenih pedagoških pristupa. Predškolske ustanove trebaju biti mjesta sigurnog, poticajnog i mirnog odrastanja djece, ali i prostori u kojima se gradi povjerenje i saradnja s porodicom.

Zato ćemo razvijati partnerski odnos s roditeljima, edukativnim i savjetodavnim programima koji će im pomoći u pitanjima odgoja i razvoja djece. Na taj način predškolske ustanove Islamske zajednice mogu postati važan dio sistema podrške porodici i ranom islamskom odgoju novih generacija.

MEKTEB

Mekteb je temelj vjerskog odgoja djece i jedno od najvažnijih područja na kojima se ostvaruje misija Islamske zajednice. Postojeći Nastavni plan i program, udžbenici i pedagoška dokumentacija predstavljaju važnu osnovu mektepske pouke, koju treba čuvati i dalje razvijati, prilagođavajući je potrebama novih generacija i savremenim izazovima odgoja.

Planski razvoj i stalno unapređenje mektepske pouke, njenih sadržaja, metoda rada i pedagoških standarda bit će naša stalna preokupacija. Posebnu pažnju posvetit ćemo unapređenju Nastavnog plana i programa i mektepskih udžbenika, u kojima ćemo posebno njegovati tradicionalne vrijednosti i temeljne sadržaje islamskog odgoja.

Nastavit ćemo razvijati i unapređivati postojeću digitalnu mektepsku platformu, obogaćujući je kvalitetnim nastavnim i dodatnim sadržajima za djecu, roditelje i muallime. Digitalne alate treba više koristiti kao podršku učenju, nadzoru napretka djece i komunikaciji između muallima i roditelja. Posebno ćemo raditi na jačanju saradnje s roditeljima, njihovom uključivanju u rad s djecom, razmjenu informacija s muallimima i uvažavanju njihovih mišljenja i prijedloga o kvalitetu mektepske pouke.

Istovremeno ćemo uspostaviti jedinstven sistem kontrole i unapređenja kvaliteta mektepske nastave, koji će omogućiti bolje sagledavanje rezultata, potreba i izazova na terenu. Poseban fokus bit će na stalnom stručnom usavršavanju muallima, razmjeni iskustava i primjeni savremenih pedagoških metoda. Mektepske sadržaje potrebno je dodatno prilagoditi različitim uzrastima, posebno u programima za adolescente, stariju omladinu i odrasle, te razvijati ljetne i zimske škole, kampove, radionice i druge oblike neformalnog obrazovanja.

Nastavit ćemo osnivanje mektepskih centara u većim medžlisima koji će nuditi edukativne i rekreativne sadržaje, realizirati programe Mreže mladih i Odjela za brak i porodicu, te sadržaje za roditelje za vrijeme mektepske pouke.

Mekteb treba biti savremeno i sigurno mjesto vjerskog odgoja u kojem djeca vjeru upoznaju, razumiju i vole, razvijaju osjećaj pripadnosti džematu i Islamskoj zajednici te stječu znanja i vrijednosti koje će nositi u životu.

ISLAMSKA VJERONAUKA U ŠKOLI

Islamska vjeronauka treba da bude jedan od važnih stubova odgoja djece i mladih i snažnije povezana s ukupnom misijom Islamske zajednice. Želimo unaprijediti njenu odgojnu ulogu, nastavnim metodama i sadržajima približiti je potrebama učenika, povezati je sa stvarnim životom i izazovima mladih, te unaprijediti stručne kompetencije vjeroučitelja.

Posebno ćemo raditi na jačanju povezanosti vjeroučitelja s Islamskom zajednicom. Razvit ćemo sistem redovne kontrole i unapređenja kvaliteta njihovog rada, uz jasniju ulogu službi za vjerske poslove i obrazovanje u muftijstvima, Uprave za obrazovanje i nauku Rijasetu i Odjela za vjeronauku. Potpisat ćemo sporazume o saradnji s kantonima, entitetima i distriktom, a koji će se odnositi na monitoring nastave islamske vjeronauke. Time ćemo osigurati

bolju koordinaciju, stručnu podršku i veću odgovornost u izvođenju nastave vjeronauke. Pažnju ćemo posvetiti stalnoj edukaciji vjeroučitelja, posebno u oblastima važnim za njihov poziv.

MEDRESE

Nastavit ćemo unapređivati odgojno-obrazovni rad u medresama, uz uspostavljanje jasnih standarda kvaliteta i sistema kontinuiranog nadzora i vrednovanja.

Posebnu pažnju posvetit ćemo stručnom i pedagoškom usavršavanju nastavnog i odgojnog osoblja, razvoju digitalnih kompetencija i primjeni savremenih obrazovnih tehnologija.

Radit ćemo na sistemskom uređenju statusa medresa, njihovih prostornih i obrazovnih resursa, te jačanju njihove finansijske samostalnosti, razvijanjem vakufa i drugih oblika materijalne podrške. Razvijat ćemo programe podrške (stipendije) nadarenim učenicima, karijerno savjetovanje i snažnije povezivanje alumna, s posebnim ciljem formiranja kadrovske baze Islamske zajednice.

Posebno ćemo poticati učenje stranih jezika, međunarodnu saradnju i razmjenu učenika i nastavnika, kao i uključivanje medresa u relevantne domaće i međunarodne obrazovne projekte. Želimo mladima osigurati što bolji pristup znanjima, vještinama i kompetencijama i potaknuti njihovo što bolje uključivanje u društvo i Zajednicu.

FAKULTETI

Visoko islamsko obrazovanje u Bosni i Hercegovini težit će akademskoj izvrsnosti, društvenoj relevantnosti i međunarodnoj prepoznatljivosti, uz čuvanje autentičnosti utemeljene na Kur'anu i sunnetu. Posebnu pažnju posvetit ćemo snažnijem pozicioniranju islamskih fakulteta, unapređenju kvaliteta njihove nastave, jačanju naučno-istraživačkog rada i boljim uslovima za obrazovanje kadrova Islamske zajednice.

Unaprijedit ćemo saradnju i koordinaciju islamskih visokoškolskih ustanova u Sarajevu, Zenici, Bihaću i Novom Pazaru, s ciljem bolje prohodnosti studenata i

profesora, zajedničkih studijskih programa i usklađivanja obrazovnih standarda. Jačat ćemo naučno-istraživačke institute, centre i biblioteke, kao mjesta znanja i pružanja stručne podrške Islamskoj zajednici i društvu.

Poseban naglasak stavit ćemo na interdisciplinarna istraživanja savremenih društvenih, etičkih, kulturnih i tehnoloških izazova iz perspektive islamskih nauka. Razvijat ćemo regionalnu i međunarodnu saradnju s drugim univerzitetima i istraživačkim centrima, uz veću mobilnost nastavnika i studenata, učešće u međunarodnim programima i afirmaciju naših ustanova u svijetu.

Pružat ćemo podršku profesorima u njihovom stručnom usavršavanju i u istraživanjima, a posebno mladima u formama mentorstva, stipendija i međunarodne razmjene. Radit ćemo na jačanju finansijske održivosti visokoškolskih ustanova, jačanjem vakufa, korištenjem domaćih i međunarodnih fondova, razvijanjem partnerstva s drugim subjektima i dr.

Digitalizaciji nastave, istraživanjima i dostupnosti znanja pristupat ćemo kao važnom dijelu modernizacije visokog islamskog obrazovanja, motivirani namjerom da visokoškolske i naučno-istraživačke ustanove Islamske zajednice budu povezane, međunarodno priznate i dostupne za naučne i druge relevantne programe.

INSTITUTI

Islamska zajednica treba nastaviti osnaživati svoje naučno-istraživačke centre, kao važna mjesta na kojima će se utvrđivati odgovori na savremene izazove u pitanjima identiteta, historijskog pamćenja, društvene pravednosti i naučne objektivnosti.

Postojeći instituti u Sarajevu i Tuzli svojim dosadašnjim radom potvrdili su opravdanost svoga postojanja i značaj za nauku, kulturu i društvo. U narednom periodu potrebno je unaprijediti njihov rad.

IV.

PORODICA, MLADI I ŽENA U ISLAMSKOJ ZAJEDNICI

PORODICA

Porodica je jedno od najvažnijih pitanja ukupnog misijskog djelovanja Islamske zajednice. Nastavit ćemo davati podršku promociji i afirmacije braka i roditeljstva i pružati pravovremenu podršku i pojedincima i porodicama.

Posebnu pažnju posvetit ćemo savjetovalištima za brak i porodicu. Povećat ćemo njihovu dostupnost u većem broju medžlisa i doprinijeti njihovoj funkcionalnosti. Na osnovu dosadašnjeg iskustva, postoje potrebe za različitim oblicima savjetovanja: predbračnim, bračnim i porodičnim, kao i za individualnim savjetovanjem i psihološkom i vjerskom podrškom. Zbog toga ćemo nastaviti sa educiranjem stručnih timova u savjetovalištima, kao i sa njihovim povezivanjem u razmjeni iskustava.

Posebno ćemo razvijati programe priprema mladih za brak i porodični život, podrške mladim bračnim parovima i roditeljstvu, kako bi se na izazove u braku i porodici djelovalo preventivno i pravovremeno. Potrebno je snažnije povezati rad savjetovališta sa džematima, Mrežom mladih, glavnim imamima, imamima, muallimama i odjelima za brak i porodicu, kako bi informacije o podršci bile što dostupnije onima koji ih trebaju.

Nastavit ćemo s promoviranjem braka i porodice, pogotovo među mladima, edukativnim programima, javnim promocijama i na druge načine. Posebno ćemo promovirati šerijatsko vjenčanje i raditi na tome da ono bude važan dio pripreme mladih za bračni život.

Naročitu pažnju ćemo posvetiti demografskim izazovima i ambijentu u kojem će brak, porodica,

roditeljstvo i rađanje djece biti smatrani kao važne društvene i vjerske vrijednosti. Na temeljima dosadašnje opredijeljenosti nastojat ćemo angažirati sve raspoložive potencijale Islamske zajednice kako bismo dali konkretan i afirmativan doprinos popravljaju demografske slike našeg naroda. U tom smislu nastaviti ćemo s projektima podrške natalitetu i porodicama s većim brojem djece, posebno porodicama koje imaju petero i više djece, te razvijati nove oblike podrške.

U okviru demografske politike pružat ćemo podršku Bošnjacima koji su se nakon Agresije na Bosnu i Hercegovinu vratili u svoja stalna mjesta življenja. Opstanak i razvoj porodica u tim sredinama pomagat ćemo programima koji doprinose njihovoj stabilnosti, boljim uvjetima za ostanak i život mladih te podršci roditeljstvu.

Posebnu brigu posvetit ćemo porodicama koje se suočavaju s težim životnim okolnostima, uključujući samohrane roditelje, udovice i socijalno ugrožene porodice, povezivanjem savjetodavne, socijalne i humanitarne podrške Islamske zajednice.

U radu s porodicom djelovat ćemo preventivno, stručno i kontinuirano – jačat ćemo brak prije nego što nastane problem, pružiti pomoć kada se problem pojavi i graditi ambijent u kojem će brak, porodica, roditeljstvo i rađanje djece biti prepoznati i podržani kao važne vrijednosti našeg društva i zajednice. Na taj način briga o porodici postaje i briga o demografskoj budućnosti našeg naroda, njegovom opstanku i kvalitetu života budućih generacija.

MLADI I MREŽA MLADIH

Rad s mladima jedan je od ključnih prioriteta djelovanja Islamske zajednice. Mladi treba da budu povezani sa džematom, Islamskom zajednicom i domovinom, te da postanu aktivni članovi i budući nosioci njenog razvoja. Potrebno je mladima ponuditi sadržaje pomoću kojih će nastaviti svoj vjerski, obrazovni i duhovni razvoj te graditi osjećaj pripadnosti Zajednici i preuzimati odgovornost za njen budući razvoj. Mreža mladih Islamske zajednice predstavlja važnu osnovu za takvo djelovanje i potrebno ju je razvijati, povezivati njene ogranke i osnaživati ih.

Mladi od 15 do 25 godina često se udaljavaju od mekteba, džemata i Islamske zajednice. Kroz edukativne, kulturne, sportske, društvene i volonterske programe, Mreža mladih će jačati njihovu povezanost sa Zajednicom i uključivati ih u njen rad, gdje će svojim znanjem, idejama i volontiranjem doprinosti njenom razvoju.

Mladi trebaju imati više mogućnosti da kreiraju i realiziraju programe u okvirima Mreže mladih, uz podršku glavnih imama, imama, muallima, koordinatora Mreže i drugih odgovornih osoba. Posebno ćemo podržati njihove inicijative u oblastima nauke, kulture, sporta, novih tehnologija, medija, poduzetništva, humanitarnog i društveno korisnog rada.

Rad s mladima u dijaspori bit će posebno područje djelovanja. U saradnji s medresama i fakultetima razvijat ćemo programe koji će mladima pomoći da očuvaju vjeru, islamski i bosanskohercegovački identitet, osjećaj pripadnosti Zajednici i vezu s domovinom. Posebnu pažnju posvetit ćemo učenju i njegovanju bosanskog jezika, upoznavanju historije, kulture i tradicije Bosne i Hercegovine, te organiziranju susreta, kampova, edukativnih putovanja i drugih programa, koji će mladima pružati prilike da upoznaju svoju domovinu i razviju vezu s njom. Istovremeno ćemo snažnije povezivati mlade iz dijaspore s mladima u Bosni i Hercegovini.

ŽENA U ISLAMSKOJ ZAJEDNICI

Nastavit ćemo raditi na uključivanju stručnog i obrazovnog potencijala žena u radu Islamske zajednice. Muallime, vjeroučiteljice, profesorice i stručne saradnice već daju značajan doprinos radu Zajednice, posebno u mektepskoj pouci, obrazovanju, islamskoj vjeronauci, radu sa ženama i porodicama i u savjetodavnim programima.

Posebnu pažnju posvetit ćemo zapošljavanju i angažmanu muallima za rad s djecom u mektebima i predškolskim ustanovama, posebno tamo gdje postoji izražena potreba za njima, kao i za rad sa ženskim džematom i u okviru Odjela za brak i porodicu. Time ćemo omogućiti kvalitetniji i neposredniji rad sa ženama, djecom i porodicama i bolje odgovarati na njihove potrebe.

Izradit ćemo programe stručnog usavršavanja žena angažiranih u obrazovnim, odgojnim i savjetodavnim programima i u oblastima rada s djecom i mladima, odgoja, roditeljstva i savjetovanja. Razvit ćemo mrežu žena iz različitih oblasti koje mogu svojim znanjem i iskustvom učestvovati u različitim programima Islamske zajednice.

Razvijat ćemo i programe podrške ženama u različitim životnim okolnostima, posebno majkama, udovicama, povratnicama i onima u stanju socijalne potrebe, u saradnji s nadležnim institucijama i organizacionim jedinicama Islamske zajednice.

V.

FINANSIJSKA STABILNOST I RAZVOJ ZAJEDNICE

ZEKAT

Radit ćemo na unapređenju sistema prikupljanja zekata i sadekatul-fitra. Organizirat ćemo edukacije o zekatu, popularizirati savremene i dostupne načine njegova obračuna i izdvajanja, više raditi s privrednicima, glavnim imamima i imamima te razvijati modele koji će produbiti povjerenje davalaca, obuhvatiti ih u većem broju i povećati efikasnost akcije prikupljanja zekata.

Kreirat ćemo kratke i jasne sadržaje o obaveznosti zekata, načinu njegova obračuna, izdvajanja i raspodjele.

Modernizirat ćemo sisteme elektronskog plaćanja i učiniti ga jednostavnijim i dostupnijim obaveznicima i u Bosni i Hercegovini i izvan nje.

Edukaciju ćemo posebno usmjeriti na pitanja i specifičnosti u različitim sredinama, uključujući inozemstvo.

Nastavit ćemo s praksom nagrađivanja imama, džemata i medžlisa u akcijama prikupljanja zekata i sadekatul-fitra. Neposrednom saradnjom, službenim posjetama i razmjenom iskustava definirat ćemo njihove načine rada i prenositi ih na druge sredine.

Radit ćemo redovne stručne analize akcije i organizirati periodične stručne skupove, na kojima će se iznositi novi trendovi, prepoznavati izazovi i definirati mjere za djelovanje.

BEJTUL-MAL

Unaprijedit ćemo kontrolu utroška sredstava Bejtul-mala i jasnije izvještavanje o njihovom prikupljanju, raspodjeli i trošenju.

Osigurat ćemo upotrebu tih sredstava u skladu s Pravilnikom o Bejtul-malu, posebno sredstava namijenjenih vjersko-prosvjetnim fondovima, pomoći siromašnima i drugim propisanim kategorijama.

Jačat ćemo finansijsku stabilnost Islamske zajednice i postupno smanjiti njenu ovisnosti o sredstvima Bejtul-mala. Povećat ćemo njene prihode, razvijati vakufe i druge održive izvore finansiranja.

KURBANI

Snažnije ćemo promovirati ibadetsku, humanitarnu i društvenu dimenziju kurbana. Radit ćemo i na čuvanju i dodatnom jačanju povjerenja džematlija u akciju. Unaprijedit ćemo rad Odjela za kurbane, koji će vršiti planiranje nabavke stoke, preradu i distribuciju viškova mesa i pratiti rezultate akcije. Vršit ćemo otkup stoke od domaćih proizvođača, posebno iz povratničkih sredina.

Ured za društvenu brigu će unaprijediti sistem distribucije prerađevina od kurbanskog mesa i kontrolu korisnika i učinaka te distribucije.

Posebno ćemo raditi na promociji akcije u Bosni i Hercegovini i izvan nje.

HADŽ I UMRA

Nastavit ćemo razvijati profesionalan, moderan i stabilan sistem organizacije hadža i umre, utemeljen na šerijatskim principima i potrebama vjernika. Povećat ćemo organizacijske, kadrovske i infor-

matičke kapacitete Ureda za hadž i umru, ubrzati digitalizaciju usluga i razvijati savremena rješenja koja će olakšati prijavu, informiranje, komunikaciju i organizaciju putovanja i boravka na hadžu i umri. Posebnu pažnju posvetit ćemo edukaciji vodiča i osoblja, podizanju njihovih stručnih i organizacijskih kompetencija, te razvoju novih modela organizacije hadža i umre, prilagođenih potrebama i mogućnostima vjernika.

Aktivno ćemo raditi na povećanju hadžske kvote za Bosnu i Hercegovinu i unapređenju saradnje s nadležnim institucijama Kraljevine Saudijske Arabije, uz pravovremeno prilagođavanje novim propisima i procedurama. U saradnji s Vijećem muftija pravovremeno ćemo razmatrati i rješavati nova šerijatska pitanja koja se pojavljuju u organizaciji i vršenju obreda hadža i umre, kako bi sistem organizacije odgovarao savremenim okolnostima i potrebama vjernika.

ČLANARINA

Članarina je osnova materijalnog funkcioniranja Islamske zajednice. Zato je važno raditi na provedbi Pravilnika o članstvu i članarini.

Potrebno je članarinu učiniti snažnijim temeljem finansijske stabilnosti medžlisa, posebno u okolnostima smanjenja broja stanovnika i članova i nepovoljnih ekonomskih trendova.

Prioritet će biti povećanje broja članova i unapređenje naplate članarine jednostavnijim modelima *online* plaćanja. Radit ćemo na uspostavljanju jedinstvenog registra članstva, povezivanju članova iz dijaspora sa džematima u Bosni i Hercegovini, te osiguranju priznavanja članarine uplaćene u inozemstvu.

Potrebno je razviti novi koncept promocije članarine, posebno među mladima, kojima ćemo je predstavljati kao izraz pripadnosti, odgovornosti i podrške Zajednici, uz naznačene pogodnosti i prava redovnih članova. Istovremeno, radit ćemo na povećanju finansijske discipline i odgovornosti.

Posebno ćemo raditi na sistemskom rješavanju finansiranja imamske službe, kako bi se dio tereta koji danas neposredno pada na prihode od članarine postepeno smanjio, a egzistencijalna sigurnost imama učinila stabilnijom i dugoročnijom.

Pristupit ćemo i uređenju pitanja članarine i pogrebnih usluga u Bosni i Hercegovini i inozemstvu, kako bi se uspostavio funkcionalniji sistem u interesu članova, džemata i medžlisa.

VAKUF

Vakuf treba biti jedan od ključnih razvojnih potencijala Islamske zajednice, imovina koju ćemo čuvati i pravno štititi, odgovorno razvijati i stavljati u funkciju misije Zajednice, njenog ekonomskog jačanja i dugoročne institucionalne samostalnosti. Vakuf treba biti trajni izvor koristi za vjernike, džemate i Zajednicu.

Radit ćemo na kompletiranju i digitalizaciji jedinstvenog katastra vakufske imovine Islamske zajednice, uključujući i inozemstvo, kako bismo jasno znali šta imamo i u kakvom je to stanju. Istovremeno ćemo osigurati snažniju pravnu zaštitu i povrat uzurpirane i otuđene vakufske imovine.

Posebnu pažnju posvetit ćemo profesionalizaciji upravljanja vakufima i njihovom ekonomskom razvo-

ju. Za veće vakufe i investicijske projekte angažirat ćemo pravne, ekonomske, investicijske i druge stručnjake, a dugoročnim investicionim planom definirati prioritete, očekivane prihode i društvenu korist ulaganja. Treba graditi planski i namjenski i prednost dati ulaganjima koja će osiguravati stabilan prihod.

Razmotrit ćemo osnivanje revolving fonda Islamske zajednice, iz kojeg bi se, na osnovu jasno utvrđenih kriterija, finansirali održivi vakufski i drugi razvojni projekti koji donose nove prihode i dugoročnu vrijednost. Sredstva bi se, gdje je moguće, vraćala prihodima od ostvarenih projekata i ponovo usmjeravala u nove razvojne investicije, čime bi se uspostavio održiv ciklus ulaganja, povrata i ponovnog investiranja.

Radit ćemo na povećanju prihoda od postojećih vakufa i novih uvakufljenja, uključujući vakufe usmjerene na obrazovanje, nauku, mlade, socijalnu zaštitu i razvoj džemata. Razvit ćemo vakufski fond za Bosnu i Hercegovinu i dijasporu, uključujući razvojne projekte i aktivnije uključivanje potencijala naše dijaspore.

Prihode od vakufa koristit ćemo transparentno, uz jasne kriterije i prioritete. Posebno ćemo razvijati vakufske fondove za stipendiranje učenika, studenata i budućih imama, muallima i vjeroučitelja, kao i fond solidarnosti za podršku malim, povratničkim i socijalno ugroženim džematima.

VI.

SOLIDARNOST I DRUŠTVENA ODGOVORNOST ZAJEDNICE

DRUŠTVENA BRIGA, SOCIJALNI PROGRAMI I BRIGA O ČLANOVIMA ZAJEDNICE

Islamska zajednica treba biti uz svoje članove onda kada se suočavaju sa starošću, bolešću, siromaštvom ili drugim životnim poteškoćama. Ured za društvenu brigu nosilac je socijalnih programa Islamske zajednice i brine o tome da pomoć bude dostupna, pravedno raspoređena i usmjerena prema što većem broju ljudi u stanju potrebe. To podrazumijeva unapređenje sistema raspodjele sredstava, snažniju saradnju s domaćim i međunarodnim organizacijama koje finansiraju projekte pomoći, kao i povećanje sredstava Bejtul-mala koja se izdvajaju za ove namjene.

Pored projekta kućne njege za stare i iznemogle osoba i drugih oblika pomoći potrebno je razvijati centre za kvalitetno starenje i dnevni boravak ali i centre za smještaj, negu i rehabilitaciju ovih osoba. Pozitivno iskustvo jednog ovakvog centra pokazuje da Islamska zajednica može razvijati kapacitete koji istovremeno odgovaraju na potrebe starih i iznemoglih osoba i doprinose jačanju socijalne odgovornosti u Zajednici i društvu.

Ured za društvenu brigu će nastaviti unapređivati programe pomoći siromašnim i socijalno ugroženim, kao i posebne programe podrške imamima u Republici Srpskoj i imamima u penziji koji žive u težim materijalnim i životnim okolnostima.

Nastavit ćemo razvijati fond za stipendiranje nadarenih učenika i studenata, kao ulaganje u obrazovanje i budućnost, te nastaviti razvoj Fonda za pomoć povratnicima, uz snažniju saradnju s medžlisima i džematima na terenu.

Socijalno djelovanje Islamske zajednice treba počivati na solidarnosti, odgovornosti i dostojanstvu čovjeka, a pomoć biti usmjerena prema stvarnim potrebama i dugoročnom poboljšanju života naših članova.

VII.

POSEBNI OBLICI DJELOVANJA I ORGANIZIRANJA

UDRUŽENJE ILMIJJE

Pružat ćemo institucionalnu podršku radu Udruženja i dodatno unapređivati našu saradnju.

Zajedno ćemo donijeti normativne akte, kojima će se urediti pitanja socijalne zaštite porodica oboljelih i umrlih službenika Islamske zajednice, kao i druga slična pitanja.

Učestvovat ćemo u stalnoj edukaciji članova Udruženja organiziranjem seminara, stručnih skupova i drugih oblika usavršavanja.

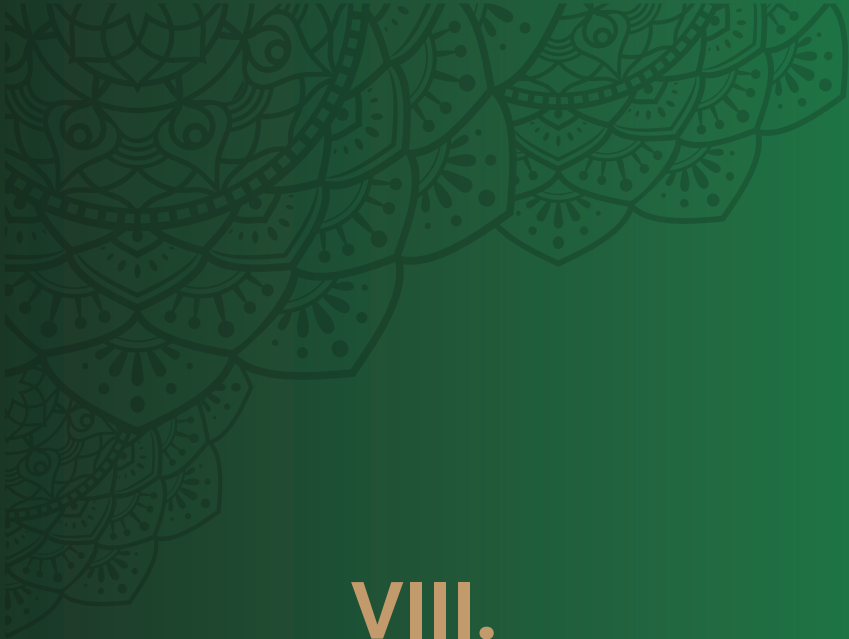
Bit ćemo podrška kulturno-edukativnim i sportskim susretima Ilmijje, kao i dostojanstvenim ispraćajima u penziju njenih članova.

TARIKATSKI CENTAR

Tarikatski centar je sastavni dio jedinstvene strukture Islamske zajednice. Njegov je veliki značaj i odgovornost u čuvanju i razvoju tesavvufske tradicije i autentičnog bosanskog duhovnog nasljeđa.

Stoga je potrebno nastaviti pružati sistemsku, institucionalnu i finansijsku podršku njegovom radu, uz jasno definirane nadležnosti i koordinaciju s Upravom za vjerske poslove.

VIII.

ISLAMSKA ZAJEDNICA U DOMOVINI, DIJASPORI I U SVIJETU

DOMOVINSKE ZEMLJE

Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini pažnju će posvetiti jačanju veza s muslimanima u domovinskim zemljama: u Srbiji (posebno Sandžaku), Hrvatskoj i Sloveniji, te s Bošnjacima muslimanima u Crnoj Gori, na Kosovu, u Sjevernoj Makedoniji, Albaniji i drugim sredinama bosanskog govornog područja, njegujući zajedničko vjersko, kulturno, historijsko i nacionalno naslijeđe.

Svjesni značaja potpisivanja Povelje o ujedinjenju Islamske zajednice u Sandžaku i Republici Srbiji, posebno ćemo podržati sve što doprinosi čuvanju jedinstva, slobode i dostojanstva Islamske zajednice u Srbiji, s ciljem prevladavanja ranijih podjela, jačanja institucionalnog jedinstva muslimana u Sandžaku i Republici Srbiji, te očuvanja historijske ukorijenjenosti Islamske zajednice u instituciji reisul-uleme sa sjedištem u Sarajevu.

Nastavit ćemo razvijati institucionalne, duhovne i društvene veze s muslimanima u domovinskim zemljama, kao važan faktor u očuvanju njihovog vjerskog, nacionalnog i kulturnog identiteta.

DIJASPORA

Džemati u dijaspori su jedan od velikih potencijala Islamske zajednice i važna veza s Bošnjacima muslimanima širom svijeta. Zahvaljujući predanom radu i entuzijazmu naših ljudi, Islamska zajednica je uspostavila svoju strukturu tamo gdje se za to ukazala potreba. Tu vezu treba čuvati i dodatno osnaživati. Dovršit ćemo normativno uređenje i ojačati krovne organizacije, jasno definirati njihove nadležnosti i uloge, te osigurati snažnije i funkcionalnije pozi-

cioniranje džemata.

Poseban izazov predstavljaju generacije muslimana rođene izvan domovine, čiji odnos prema Zajednici i domovini nije isti kao kod generacija njihovih roditelja. Stoga ćemo posebnu pažnju usmjeriti na rad u mektebima, razvoj mreže mladih i rad sa ženskim džematom, te na programe čuvanja bosanskog jezika, kao ključnih elemenata vjerskog, kulturnog i identitetskog povezivanja mladih s domovinom i Islamskom zajednicom.

Jačat ćemo komunikaciju i koordinaciju Rijaseta s krovnim organizacijama i džematima, otvoriti proces kreiranja kadrovske politike za dijasporu te njegovati kulturu institucionalne odgovornosti, uz uvažavanje specifičnosti sredina u kojima djelujemo. Važan je i prijateljski i partnerski odnos s institucijama država u kojima su naši džemati organizirani.

Rast broja članova, džemata i aktivnosti u dijaspori otvara i pitanje njene adekvatnije institucionalne zastupljenosti. U narednom periodu potrebno je razmotriti odgovarajuće izmjene Ustava Islamske zajednice kako bi se snažnije uvažila uloga i doprinos dijaspore, osigurala njena veća zastupljenost u Saboru Islamske zajednice i tijelima za izbor reisul-uleme te dodatno povezali džemati izvan domovine s organizacionim jedinicama Islamske zajednice unutar Bosne i Hercegovine.

Razmotrit ćemo pokretanje vakufskog fonda za dijasporu, kako bi se u narednim godinama krovnim organizacijama pružila potrebna pomoć u radu i osiguranju sredstava za kupovinu ili izgradnju vlastitih prostorija.

Posebnu pažnju posvetit ćemo pravnoj zaštiti imovine Islamske zajednice u domovini i izvan nje. U saradnji s domaćim i međunarodnim pravnim ekspertima analizirat ćemo postojeći pravni okvir i pripremiti održiva rješenja za sistemsko uređenje, evidentiranje i dugoročnu pravnu zaštitu imovine Islamske zajednice.

ODNOSI S DRŽAVNIM INSTITUCIJAMA

Poštujući ustavno uređenje i sekularni karakter Bosne i Hercegovine, Islamska zajednica će razvijati partnerski odnos s državnim institucijama u pitanjima od značaja za Zajednicu i njene pripadnike, posebno na zaštiti vjerskih sloboda i prava na slobodno iskazivanje vjere.

Dodatnu pažnju posvetit ćemo suprotstavljanju diskriminaciji muslimana, islamofobiji, govoru i zločinima iz mržnje, uz saradnju s nadležnim institucijama, Komisijom za slobodu vjere i međunarodnim organizacijama.

Među prioritetima bit će i intenziviranje aktivnosti na zaključivanju Ugovora između Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i države, kao i na povratu i restituciji oduzete i uzurpirane vakufske imovine, u saradnji s drugim vjerskim zajednicama i nadležnim domaćim i međunarodnim institucijama.

MEĐURELIGIJSKI DIJALOG

Islamska zajednica će nastaviti razvijati otvoren i konstruktivan dijalog i saradnju s Katoličkom crkvom, Srpskom pravoslavnom crkvom, Jevrejskom zajednicom i drugim vjerskim zajednicama u Bosni i Hercegovini, kao i s relevantnim međunarodnim vjerskim institucijama i organizacijama. Aktivno ćemo učestvovati u međunarodnim inicijativama i platformama međureligijskog dijaloga, posebno onima koje doprinose miru, razumijevanju i povezivanju različitih religijskih i kulturnih zajednica. Posebnu pažnju posvetit ćemo jačanju i podršci radu Međureligijskog vijeća u Bosni i Hercegovini i njegovih lokalnih odbora, kao važnih platformi za

izgradnju povjerenja, međusobnog poštovanja i zajedničkog djelovanja.

POZICIONIRANJE NA MEĐUNARODNOM PLANU

Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini nastavit će jačati svoju međunarodnu vidljivost i razvijati odnose s relevantnim vjerskim institucijama, organizacijama i prijateljskim državama i na Istoku i na Zapadu.

Vodit ćemo se interesima Islamske zajednice, Bošnjaka i Bosne i Hercegovine, promovirajući našu zemlju kao prostor susreta, dijaloga i povezivanja.

Istovremeno ćemo jasno čuvati institucionalnu ulogu i odgovornost Islamske zajednice, ne preuzimajući poslove i odgovornosti drugih institucija.

Islamska zajednica treba biti prepoznatljiv i pouzdan sagovornik u svijetu onda kada je to potrebno i kada može dati autentičan doprinos pitanjima od značaja za vjeru, Zajednicu, Bošnjake i Bosnu i Hercegovinu, uz mudro, odmjereno i principijelno djelovanje.

ISLAMSKA ZAJEDNICA U DIGITALNOM PROSTORU

Naše vrijeme zahtijeva nove forme misijskog djelovanja, posebno u digitalnom prostoru u kojem se oblikuju stavovi i vrijednosti velikog dijela (naročito mlađe) populacije. Islamska zajednica treba biti snažnije i organiziranije prisutna na društvenim mrežama, nudeći vjerodostojne, stručne i odgovorne sadržaje te odgovarajući na islamofobne sadržaje, dezinformacije i tumačenja koja nisu u skladu s autentičnim učenjem i tradicionalnim razumijevanjem islama na ovim prostorima.

U okviru Media centra potrebno je razviti kapacitete za rad na društvenim mrežama, koji bi se, u skladu s potrebama, razvijali u poseban odjel za koordinaciju i povezivanje digitalnih potencijala Islamske zajednice – od medija i ustanova do muftijstava, medžlisa, džemata i imama. Potrebno je proizvoditi kvalitetne obrazovne i druge sadržaje prilagođene različitim ciljnim grupama te društvene mreže koristiti ne samo za informiranje nego i za misiju, komunikaciju i edukaciju članstva, uključujući i one koji svoj džemat danas žive i u virtualnom prostoru.

Formirat ćemo stručni tim i izraditi strateški okvir za misijsko djelovanje Islamske zajednice u digitalnom prostoru.

IX.

ZAVRŠNA RIJEČ

Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini je u vremenu koje traži odgovornost u postupanju, jasnu viziju i spremnost čuvanja stoljetnog iskustva islama. Njena najveća snaga nije u institucijama i administraciji, nego u džematima, imamima i brojnim vjernicima koji vjeru žive, čuvaju i prenose novim generacijama.

Opredijeljeni smo za snažniji džemat, dostojanstven položaj imama, odgovorne i efikasne institucije, veću ulogu žena i mladih, aktivnije uključivanje dijaspori i za jačanje vakufa, kao jednog od temelja ekonomske stabilnosti Zajednice. Sve to treba biti u funkciji naše temeljne misije, očuvanja vjere, odgoja i obrazovanja, čuvanja identiteta i izgradnje povjerenja i zajedništva među ljudima.

Želimo sačuvati i unaprijediti ono što je dobro i uspješno, a biti spremni mijenjati ono što više ne odgovara potrebama vremena i ljudi. Pokazat ćemo odgovornost prema naslijeđu naših prethodnika.

Zalažem se za odgovorno i transparentno rukovođenje i za redovnu i otvorenu komunikaciju s glavnim imamima, imamima, džematlijama i odgovornima u muftijstvima i ustanovama u Islamskoj zajednici.

Institucije trebaju biti snažne i ta njihova snaga mora biti u službi misije i čovjeka.

Svaka odgovornost treba imati jasan cilj, nosioca i rezultat, a uspješnost rada mjeriti onim što je stvarno promijenjeno i unaprijeđeno.

Povjerenje se ne stiče samo riječima, nego i radom i

djelom. Zato ovaj program nije zbir obećanja, nego iskaz o preuzimanju odgovornosti za mandat u kojem će svaki džemat, mali ili veliki, u Bosni i Hercegovini, domovinskim zemljama i dijaspori, osjetiti da je dio jedinstvene Zajednice i da Rijaset postoji radi njene misije i ljudi kojima služi.

Želim Islamsku zajednicu koja je stabilna u svojim temeljima, čvrsto ukorijenjena u vjeri i tradiciji, jedinstvena u djelovanju, savremena u metodama i otvorena prema društvu i svijetu. To je Zajednica koja čuva svoje vrijednosti i otvorena je za nove ideje, koja poštuje iskustvo i daje prostor mladima, koja je svjesna svojih okvira, ali vjeruje u vlastitu snagu.

Naša je obaveza da čuvamo njen ugled, da ga svojim radom dalje izgrađujemo i da je generacijama koje dolaze ostavimo bližu, snažniju i uređeniju.

Vjerujem da to možemo ostvariti zajedničkim radom, odgovornošću i povjerenjem, uz Božiju pomoć.

Neka nam Allah, dž.š., podari mudrost u odlukama, iskrenost u radu i snagu da ono što govorimo potvrdimo djelima, da sačuvamo ono što je vrijedno, unaprijedimo ono što možemo učiniti boljim te smjelo i odvažno otvorimo nova poglavlja tamo gdje je to potrebno.

Neka naša Islamska zajednica bude oslonac svakom džematu, podrška svakom imamu, dom svakoj porodici i pouzdan čuvar naše vjere, identiteta i zajedništva u Bosni i Hercegovini i širom svijeta. Amin!

BIOGRAFIJA

Prof. dr. sci. hafiz Mensur-ef. Malkić rođen je 11. maja 1970. godine u Dubravama Gornjim kod Živinica.

Obrazovanje

Gazi Husrev-begovu medresu je završio 1988., a na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu diplomirao 1997. godine.

Pred komisijom Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini položio je hifz 2001. godine.

Specijalizaciju iz oblasti Islamska kultura i civilizacija obavio je na Univerzitetu u Kairu 2008. godine.

Postdiplomski studij na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu, na katedri Kur'ana, tefsira i arapskog jezika, završio je 2012. godine i stekao zvanje magistar islamskih nauka.

Završio je intenzivni naučni kurs pri Upravi islamskih studija Ministarstva vakufa i islamskih pitanja u Državi Kuvajt 2014. godine.

Obavio je specijalizaciju za sudiju na međunarodnim takmičenjima za ocjenjivanje takmičara u hifzu Kur'ana u Mekki (Kraljevina Saudijska Arabija) 2015. godine.

Doktorsku disertaciju na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu odbranio je 2019. godine i stekao zvanje doktor islamskih nauka.

Na Islamskom pedagoškom fakultetu u Zenici je 2020. godine izabran u naučno-nastavno zvanje docenta za naučnu oblast Kiraet i kur'anske znanosti, a 8. januara 2026. godine izabran je u naučno-nastavno zvanje vanredni profesor za naučnu oblast Kiraet i kur'anske znanosti.

Idžazetnamu sa senedom do Allahovog Poslanika, a.s., za učenje Kur'ana i poučavanje po Asimovom kiraetu, ravija Šu'be i Hafsa, dodijelio mu je šejh Muhammed b. es-Sejjid Abdullah el-Himeli u Rijadu (Kraljevina

Saudijska Arabija) 2021. godine.

Profesionalno iskustvo

U periodu od 1991. do 1998. godine radio je kao imam, hatib i muallim u Tuzli, Bugojnu i Sarajevu.

Od 1998. godine do 2017. godine radio je kao profesor kiraeta u Gazi Husrev-begovoj medresi.

Od 2006. godine obavlja dužnost prvog imama i hatiba Gazi Husrev-begove džamije u Sarajevu.

Od 2015. godine do 2023. godine obavljao je dužnost direktora Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu u čijem je mandatu Gazi Husrev-begova medresa prošla značajan investicijski ciklus obilježen izgradnjom, rekonstrukcijom, adaptacijom i obnovom školskih i internatskih prostora, modernizacijom nastavne opreme te je započeto renoviranje i adaptacija kapitalnog projekta rekonstrukcije i dogradnje ženskog odjeljenja Medrese.

Od 2022. godine, na Islamskom pedagoškom fakultetu u Zenici, odsjek za islamsku vjeronauku, angažiran je kao spoljni saradnik na predmetima Kiraet, Uvod u učenje Kur'ana i Hifz Kur'ana.

Od 1. januara 2023. godine imenovan je za direktora Uprave za vjerske poslove i člana Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na četverogodišnji mandat.

Rad u komisijama

Član Sabora Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini je bio u mandatima: 2006-2010, 2010-2014 i 2014-2018. godine, kao i član Komisije za vjersko djelovanje u periodu od 2006. do 2010. godine. U periodu od 2014. do 2018. godine bio je predsjednik Komisije za vjersko djelovanje pri Saboru Islamske

zajednice.

Bio je predsjednik Komisije za izradu standarda i kodeksa za hutbu i hatibe 2016. godine.

Od 2015. godine do 2023. godine bio je član Savjeta za vjerska pitanja Muftijstva sarajevskog.

Član je Nazirskog vijeća Gazi Husrev-begovog vakufa u Sarajevu od 2017. godine.

Član Komisije Rijaseta IZ u BiH za polaganje hifza je od 2001. godine, a od 2024. godine njen je predsjednik.

Od 2015. godine član je Ispitne komisije za polaganje stručnog ispita imama, hatiba, muallima i muallima u BiH i ispitivač za predmet Kiraet, a od 2023. godine je predsjednik ove komisije.

Od 2023. godine, član je Upravnog odbora Fakulteta islamskih nauka Univerziteta u Sarajevu.

Mentorstvo, angažman, postignuća, nagrade i priznanja

Vodio je sekciju hifza u Gazi Husrev-begovoj medresi i kao muhaffiz/mentor izveo je 33 hafiza. Od 1995. godine uči hafiske mukabele u Begovoj džamiji.

Početkom Agresije na našu domovinu uključio se u redove Armije Republike Bosne i Hercegovine.

Učesnik i pobjednik je brojnih međunarodnih takmičenja učača Kur'ana, među kojima se izdvajaju 1. mjesto na Evropskom takmičenju učača Kur'ana u Zagrebu 1996. godine i 6. mjesto na Svjetskom takmičenju učača Kur'ana u Kairu 1996. godine.

U svojstvu predavača učestvovao na brojnim seminarima i konferencijama od čega izdvajamo učešće na Konferenciji u Kuvajtu „Četvrt stoljeća u službi vakufu“ u novembru 2018. godine.

Autor je brojnih članaka objavljenih u Preporodu i Takvimu, kao i naučnih i stručnih radova objavljenih u Glasniku, Novom Muallimu, Analima Gazi Husrev-begove biblioteke i Zborniku radova Islamskog pedagoškog fakulteta u Zenici.

Autor je knjiga:

- Hafiz Čamil Silajdžić – život i djelo,

- Lijepa riječ,

- Pauzalne i početne forme – u svjetlu autentičnih kiraeta.

Dobio je Zahvalnicu za afirmaciju i podsticaj u učenju hifza kao muhaffiz koji je izveo najviše hafiza na području MIZ Sarajevo 1. juna 2015. godine.

U novembru 2017. godine dobio je Priznanje za uloženi trud u širenju hifza Kur'an-i kerima u Bosni i Hercegovini od Fondacije „Hifz Časnog Kur'ana“ u BiH. Dobio je Priznanje za doprinos u radu komisije za ocjenjivanje takmičara na 26. evropskom internacionalnom takmičenju u učenju Kur'ana od Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj 28. septembra 2019. godine.

Dobitnik je Priznanja za doprinos izučavanju Kur'ana i kur'anskih nauka od MIZ Tuzla 31. decembra 2021. godine.

Dobio je Priznanje za izuzetan doprinos u unapređenju rada, realizaciji infrastrukturnih projekata i afirmaciji Gazi Husrev-begove medrese, kao i šire doprinose općem kvalitetu medresa Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini od Uprave za obrazovanje i nauku Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini 30. decembra 2022. godine.

Oženjen je suprugom dr. Safijom. Imaju dva sina, Mustafu i magistra hafiza Osmana.

